

"समृद्ध प्यूठान नगरपालिका निर्माणको आधार
सामाजिक न्याय र दिगो विकास सहितको पूर्वाधार"
प्यूठान नगरपालिकाको सत्रौं नगरसभामा प्रस्तुत
आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ को
नीति तथा कार्यक्रम

प्यूठान नगरपालिकाको सत्रौं नगरसभामा उपस्थित नगर उप प्रमुखज्यू, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतज्यू, नगरसभाका सदस्यज्यूहरू, नगरपालिकाका कर्मचारी साथीहरू,

नगरपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ को नीति तथा कार्यक्रम यस गरिमाय सभा समक्ष प्रस्तुत गर्न पाउँदा म गौरवान्वित भएको छु। संघीय शासन प्रणाली र समाजवाद उन्मुख लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन व्यवस्था स्थापनाको लागि भएका जनयुद्ध, जन आन्दोलन र विभिन्न समयमा भएका सम्पूर्ण न्यायपूर्ण राजनक्षतिक आन्दोलनहरूमा दलिदान गर्नुहुने सम्पूर्ण सहिदहरूप्रति उच्च सम्मान सहित भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्न चाहन्छु। साथै घाईते र अपाङ्गहरूको शीघ्र स्वास्थ्य लाभको कामना गर्दछु।

राज्य पूनसंरचना सँग सँगै सिंहदरबारको अधिकार जनताको घरदैलोमा पुर्याउने उद्देश्यका साथ जनताको प्रत्यक्ष सम्बन्ध र सम्पर्क रहने स्थानीय सरकारको रूपमा यहाँका जनताहरूको सेवा गर्ने महान अभिभारा हामीलाई प्राप्त भएको छ। अबको बाँकी कार्यकालमा सीमित श्रोत साधनको कुशलतापूर्वक परिचालन गरि समानता, सामाजिक न्याय, समावेशी, समानुपातिक प्रतिनिधित्व र समतामूलक समाजको निर्माण गरी सबै नगरवासीलाई विकासको मूल प्रवाहमा ल्याउने महत्वपूर्ण जिम्मेवारी हामीमा रहेको छ। स्थानीय सरकारले कार्यपालिका, व्यवस्थापिका र न्यायपालिकाको अधिकार एउटै छानामुनिबाट अभ्यास गरिरहेको छ, जहाँ प्रत्यक्ष निर्वाचित प्रमुख र उपप्रमुखको अभ्यास पनि भएको छ। संविधानले परिकल्पना गरेको तीन तहको सरकारको सम्बन्धको सैद्धान्तिक आधार समन्वय, सहकार्य र सहअस्तित्व भएकोले यस नगरपालिकाले सो सैद्धान्तिक आधारलाई आत्मसात गरी तहगत सम्बन्धलाई बलियो बनाई अगाडी बढ्नेछ।

यो नगरपालिका स्थापना भई आजका दिनसम्म भएका प्रयासहरूले सम्पूर्ण नगरपालिकाको विकासका केही आधार खडा भएका छन। आर्थिक, सामाजिक, पूर्वाधार, विपद् तथा वातावरण र सुशासनका क्षेत्रमा उल्लेखनीय प्रगति भएको छ। नगरपालिकाको बृहत्तर विकासको लागि दीर्घकालीन विकासको खाका तयार गर्ने गरी यो नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गरेका छौं। स्थानीय तहलाई प्राप्त हुने विभिन्न अनुदान, समपुरक अनुदान, विशेष अनुदान र आन्तरिक राजश्वबाट प्राप्त हुने रकम गरी जम्मा उपलब्ध श्रोत र साधनलाई अधिकतम रूपमा परिचालन गर्दै दिगो विकासका लक्ष्यहरू हासिल गर्ने दिशामा हामी प्रयत्नरत छौं।

पहाडी जिल्लामा रहेको हाम्रो जस्तो नगरपालिकाकामा आधारभूत पूर्वाधारहरूको कमी र नगरवासीको विकास र सुशासन प्रतिको तीव्र आकांक्षालाई परिपूर्ति गर्ने जिम्मेवारी हामीलाई प्राप्त भएकोले सोही बमोजिम जन आकांक्षा परिपूर्ती गर्नको लागि हामी निरन्तर लागि रहने प्रतिवद्धता जाहेर गर्दछौं।

शिक्षा, स्वास्थ्य, कृषि, भौतिक पूर्वाधार, वन, वातावरण तथा सरसफाई, पर्यटन प्रवर्धन, श्रम रोजगार, उद्यमशीलता, सेवा प्रवाह, सुशासन प्रवर्धन, भ्रष्टाचार नियन्त्रण लगायतका विभिन्न क्षेत्रमा तत्कालीन तथा दीर्घकालीन नीतिहरू निर्धारण गरी नागरिकको अपेक्षा अनुरूप नगरपालिकाले थुप्रै कामहरू गर्नुपर्ने देखिन्छ। उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि, रोजगारी सृजना, सुशासन प्रवर्द्धन, सामाजिक सेवा प्रवाहमा सुधार र सरलीकरण, नागरिक मैत्री प्रशासन, भ्रष्टाचार नियन्त्रण प्यूठान नगरपालिकाको प्रमुख प्राथमिकतामा रहेको छ। जनअपेक्षामा खरो उत्रनका लागि तल्लो तह (बस्ती, टोल र वडा) बाट योजना तथा कार्यक्रमहरू संकलन तथा योजना प्राथमिकीकरण गरी स्थानीय स्तरमा उपलब्ध श्रोत, साधन र जनशक्तीको प्रयोग गरिनेछ। प्यूठान नगरपालिकाको बृहत्तर विकास नगरपालिका एकलैको प्रयासबाट मात्रै सम्भव छैन। यसको लागि संघ, प्रदेश, नागरिक समाज, गैर सरकारी संस्थाहरू, राजनैतिक दलहरू, निजी क्षेत्र र सबै नगरबासीसँग हातेमालो गरेर अघि बढ्ने नीति लिइनेछ।

प्यूठान नगरपालिका संघीय लोकतन्त्रिक गणतन्त्रका आधारभूत मान्यता, मानव अधिकार, सामाजिक न्याय, सहकारीता, सहअस्तित्व र समन्वयको सिद्धान्तलाई आत्मसात गर्दै विधिको शासनप्रति पुर्ण प्रतिवद्ध रहनेछ। लोकतन्त्रलाई सामाजिक जिवन पद्धतिको रूपमा स्थापित गर्ने कुरामा नगरपालिका हरपल प्रयत्नसिल रहनेछ। शासकीय व्यवस्थामा आएको परिवर्तनको अनुभूती सबै नगरवासीले गर्न सकुन भन्ने विषयमा नगरपालिका सधै सचेत रहनेछ।

नगरको भौगोलिक, सामाजिक, आर्थिक तथा साँस्कृतिक विविधतालाई आत्मसात गर्दै सन्तुलित र समन्यायिक विकासको बाटोमा अघि बढ्न नगरपालिका दृढ रहनेछ। हामीहरू योजनावद् रूपमा र प्राथमिकताका आधारमा विकास निर्माणका कामहरू हुनु पर्छ भन्ने कुरामा प्रतिवद्ध छौं। जनप्रतिनिधिहरू मालिक होइन सेवक हौं भन्ने मान्यतामा आधारित रहेर जनउत्तरदायी, पारदर्शी, सुशासनयुक्त र भ्रष्टाचारमुक्त भएर मात्र समृद्धि हासिल गर्न सकिन्छ भन्ने मान्यतालाई हामीले मार्ग दर्शनको रूपमा ग्रहण गरेका छौं। जनप्रतिनिधिहरूको नीतिगत प्रतिवद्धतालाई नगरपालिकाको कर्मचारी संयन्त्रको प्रशासनिक कटिबद्धताले नीति, योजना, बजेट तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गरी नगरपालिकाको सम्बृद्धिको सपना साकार हुने कुरामा विश्वस्त छौं।

अव म आ व २०८१/०८२को नीति तथा कार्यक्रमका सैद्धान्तिक आधारहरु प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा निम्न आधारहरुलाई आत्मसात गरिएको छः

- नेपालको संविधानको अनुसूची ८ र ९ मा उल्लेखित स्थानीय तहको एकल तथा साझा अधिकारको सूची ,
- दिगो विकासका लक्ष्य तथा परिसूचकहरु,
- नेपालको संविधानमा उल्लेखित मौलिक हकहरु,
- नेपालको संविधान भाग ४ अन्तर्गतका राज्यका आर्थिक विकास, सामाजिक विकास, प्राकृतिक श्रोतको उपयोग, वातावरण संरक्षण सम्बन्धी नीतिहरु, धारा ५९ को आर्थिक अधिकार र भाग १९ को आर्थिक कार्य प्रणाली,
- नेपाल सरकारबाट स्वीकृत संघ, प्रदेश र स्थानीयतहको कार्य विस्तृतिकरणको प्रतिवेदन,
- संघीय सरकारले अंगिकार गरेको १६औं योजनाले लिएका नीति तथा प्राथमिकताहरु,
- संघीय सरकारले अवलम्बन गरेका आर्थिक तथा वित्तीय नीतिहरु,
- नेपालले अन्तरराष्ट्रिय जगतमा जनाएका प्रतिबद्धताहरु एवं सन्धी सम्झौताहरु,
- स्थानीय शासन सञ्चालन संबन्धी कानून, आदेश ,नियमावली, प्रावधानहरु,
- स्थानीय तहका सम्बन्धमा भएका अध्ययन प्रतिवेदनहरु,
- विकासका समसामयिक मुद्दाहरु जस्तै सामाजिक संरक्षण, दिगो विकास, जलवायु परिवर्तन र विपद् व्यवस्थापन, खाद्य तथा पोषण सुरक्षा, लैङ्गिक सशक्तिकरण तथा समावेशीविकास, बालमैत्री स्थानीय शासन, वातावरण मैत्री स्थानीय शासन, पूर्णसरसफाई एवं उर्जासंकट लगायतका अन्तर सम्बन्धित विषयहरु,
- स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४,
- नेपाल सरकारको आर्थिक सर्वेक्षण तथा राष्ट्र बैंकको मौद्रिक नीति,
- नेपाल सरकारका विषयगत एवं क्षेत्रगत नीतिहरु,

अब म प्यूठान नगरपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ को नीति तथा कार्यक्रम बुदागत रुपमा पेश गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

शिक्षा तर्फ

- प्रारम्भिक बालविकास केन्द्रमा बालबालिकाको सर्वाङ्गीण विकास तथा आधारभुत शिक्षाको तयारीका लागि पर्याप्त पुर्वाधार र गतिविधिहरुलाई व्यवस्थित, प्रभावकारी र बालमैत्री बनाइनेछ । बालविकास केन्द्रका सहजकर्ताहरुको क्षमता विकास गरिनेछ ।
- नगरपालिका क्षेत्रभित्र उच्च शिक्षामा सुधारका लागि स्वर्गद्वारी बहुमुखी क्याम्पस, झिमरुक क्याम्पस र क्षेत्रबिकास मा.वि.मा सञ्चालित कृषि तर्फको उच्च शिक्षाको कार्य संचालन तथा व्यवस्थापनको लागि अनुदान रकम उपलब्ध गराइनेछ ।
- राष्ट्रिय प्रारम्भिक कक्षा पढाइ कार्यक्रम (Early Grade Learning) अन्तर्गत बालबालिकामैत्री कक्षाकोठा, सिकाई कुनाहरु, सबै बालबालिकाहरुको शिक्षामा पहुँच सुनिश्चितता, समता र समावेशिता प्रवर्धन गरिनेछ ।
- प्यूठान नगरपालिकाको शैक्षिक सुधारको लागि गठित कार्यदलले पेश गरेको प्रतिवेदन कार्यन्वयन गर्दै लगिनेछ ।
- वार्षिक शैक्षिक क्यालेण्डर निर्माण गरी शिक्षा अन्तर्गतका क्रियाकलापहरु पुर्वानुमानयोग्य बनाइनेछ ।
- स्थानीय पाठ्यक्रम निर्माण गरी नगरपालिकामा अध्ययनरत आधारभूत तथा माध्यमिक विद्यालयका विद्यार्थीहरुलाई नगरको ऐतिहासिक, प्राकृतिक, सांस्कृतिक, भौगोलिक, राजनैतिक र महत्वपूर्ण व्यक्तित्वहरुको विषयमा जानकारी प्राप्त भई नगरको समग्र पक्षको बारेमा बालबालिकाहरुमा ज्ञान अभिवृद्धि गरिनेछ ।
- नगरशिक्षा योजना निर्माण गरी शिक्षा क्षेत्रलाई व्यवस्थित गरिनेछ ।
- १२ महिना १२ अतिरिक्त क्रियाकलाप संचालन गरी बालबालिकाको चौतर्फी बिकासमा जोड दिइनेछ ।
- माध्यमिक शिक्षा सम्मको उमेर समुहका सबै बालबालिकाहरुलाई निशुल्क रुपमा सामुदायिक विद्यालयमा भर्ना गर्ने व्यवस्था मिलाई माध्यमिक तहसम्म निशुल्क शिक्षालाई थप व्यवस्थित गर्दै लगिनेछ ।
- विद्यालयमा क्षेत्रको १०० मिटर वरपर जंकफुड, मादक पदार्थ र सूतीजन्य पदार्थको बिक्रि वितरणलाई पूर्ण रुपमा रोक लगाइनेछ ।

- विद्यालय शिक्षालाई गुणस्तरयुक्त बनाउन नियमित रूपमा अनुगमन, निरीक्षण र सुपरीवेक्षणको ब्यवस्था मिलाइनेछ ।विद्यालय सुपरीवेक्षण तथा पेशागत सहायताका लागि स्रोत विज्ञको ब्यवस्था गरिनेछ ।
- विद्यालयलाई हिंसारहित,भयरहित र बालमैत्री बनाईनेछ ।नयाँ निर्माण हुने भौतिक पूर्वाधारहरु विपद् जोखिममुक्त, सुरक्षित, बालमैत्री ,छात्रामैत्री र अपांगमैत्री बनाउनुका साथै हरित विद्यालयको अवधारणालाई विशेष जोड दिइनेछ ।
- विद्यार्थी दिवा खाजा कार्यक्रमलाई थप सुदृढ गदै "हर बार खाना चार"मा जोड दिइनेछ पालिका भित्र संचालनमा रहेका सामुदायिक विद्यालय तथा बालविकास केन्द्रहरुलाई भौगोलिक अवस्था,जनसंख्याको वितरण र सामाजिक न्याय हेरी नक्शांकनका आधारमा समायोजन गरी शिक्षक कर्मचारीको दरबन्दी मिलान तथा पुनर्वितरण गरिनेछ ।संस्थागत विद्यालयहरुको नियमन गरिनेछ ।
- विद्यालय शिक्षालाई गुणस्तरयुक्त बनाउन नियमित रूपमा अनुगमन, निरीक्षण र सुपरीवेक्षणको ब्यवस्था मिलाइनेछ । सुपरीवेक्षणलाई प्रभावकारी बनाउन विषयगत शिक्षकको रोष्टर समुह निर्माण गरी प्रधानाध्यापक र शिक्षा अधिकृत समेतको समुह द्वारा समुह सुपरीवेक्षण तथा पेशागत सहायता प्रदान गरिनेछ ।विद्यालय अनुगमन प्रणालीलाई सूचकमा आधारित बनाइनेछ ।
- वार्षिक कार्यसम्पादन तथा विद्यार्थीको नतिजामा उत्कृष्टता हासिल गरेका शिक्षक/कर्मचारी, उत्कृष्ट नतिजा ल्याउने विद्यार्थी तथा उत्कृष्ट विद्यालयलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- बालबालिकाको सर्वाङ्गीण विकासका लागि विद्यालय र पालिका स्तरमा खेलकुद प्रतियोगिता संचालन गरिनेछ ।
- सामुदायिक सिकाई केन्द्र, नेपाल स्काउट र नेपाल रेडक्रस सोसाईटी संगको समन्वयमा युवा लक्षित कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ र नेपाल रेडक्रस सोसाईटी, नेपाल स्काउटलाई मा.वि. तह सम्म बिस्तार गरिनेछ ।
- बहुप्राविधिक शिक्षालय स्थापनाको लागि पहल गरिनेछ ।
- गुणस्तरीय शिक्षा सुनिश्चितताको लागि सामुदायिक विद्यालय रुपान्तरण कार्यक्रम अन्तर्गत विद्यालय शिक्षालाई प्रविधीमैत्री बनाई शिक्षण सिकाईमा रहेको असमानता कम गर्न र गुणस्तरीय शिक्षामा सबैको पहुँच वृद्धि गर्न पालिकाभित्र १ वटा नमूना आवासीय विद्यालय कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- मेरो विद्यालय हप्तामा मेरो १ दिन श्रमदान कार्यक्रम सुरुवात गरी हप्तामा १ दिन विद्यार्थीहरुलाई विद्यालयको हितको कार्यमा परिचालन गरिनेछ ।
- बाझो जग्गाको समुचित उपयोग र आयआर्जनका लागि बेसार खेती र बिभिन्न फलफूल खेतीलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- विद्यार्थीको लागि विशेषज्ञ नमूना शिक्षण लगायतका शैक्षिक सुधार कार्यक्रम लागु गरिनेछ ।
- विद्यालय, विद्यालय व्यवस्थापन समिति र अविभावक संघबिचको सम्बन्धलाई सुमधुर बनाउन पहल गरिनेछ ।
- सामुदायिक विद्यालय रुपान्तरण कार्यक्रम अन्तर्गत विद्यालय शिक्षालाई प्रविधी मैत्री बनाई शिक्षण सिकाईमा रहेको असमानता कम गर्न र गुणस्तरीय शिक्षामा सबैको पहुँच बुद्धि गर्न एक पालिका एक स्मार्ट विद्यालय को कार्यक्रम कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- विद्यालय सञ्चालन तथा शिक्षक व्यवस्थापन निर्देशिका तर्जुमा गरी थोरै विद्यालय धेरै विद्यार्थी, विद्यार्थीसंग विशेषज्ञ नमूना शिक्षण विद्यालय, मेरो विद्यालय मेरो दायित्व, विद्यालयका लागि मेरो एकदिन, लगायतका शैक्षिक सुधार कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- व्यवस्थापकिय क्षमताको विकास गर्न सबै प्रधानाध्यापकहरुलाई नेतृत्व विकास सम्बन्धी तालिम दिइनेछ ।
- विद्यालय छोड्ने दरलाई शुन्यमा झार्न विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- विद्यालयलाई लेखा तथा जिन्सी सम्बन्धि तालिम दिई आर्थिक तथा जिन्सी अभिलेख चुस्त दुरुस्त बनाइनेछ ।
- सञ्चालनमा रहेको अविभावक विहीन वालबालिकालाई आवासीय सुबिधा सहित (माध्यमिक तह) सम्मको निशुल्क शिक्षा थप प्रभावकारी बनाईनेछ ।
- स्थानीय उत्पादनको उपयोग गर्नेगरी दिवा खाजा कार्यक्रमलाई व्यवस्थित गरिनेछ ।
- नगरपालिकाभित्रका सबै सामुदायिक विद्यालयहरुमा सबैका लागि खेलकुद तथा योग अभ्यासको अवसर सृजना गर्ने, नगरपालिका स्तरमा प्रतिभावान खेलाडीको खोजी गर्ने, विद्यालयका शिक्षक तथा विद्यार्थीलाई खेलकुद तालिम दिने, उमेरगत खेलकुद प्रतियोगिता संचालन गरिनेछ ।
- नगरपालिका क्षेत्रभित्र सञ्चालन भएका संस्थागत विद्यालयहरुले प्रचलित कानून वमोजिम उपलब्ध गराउनुपर्ने छात्रवृत्ती सुविधालाई कार्यान्वयन गर्न आवश्यक कार्यबिधी निर्माण गरी लागु गरिनेछ ।

स्वास्थ्य तर्फ

- पूर्ण खोप सुनिश्चिततालाई निरन्तरता गरिनेछ ।
- आधारभूत स्वास्थ्य सेवालालाई गुणस्तरीय, सर्वसुलभ र नागरिकको पहुँच योग्य बनाईनेछ ।

- नगरपालिकाद्वारा संचालित एम्बुलेन्स सेवालार्ई थप व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाईनेछ ।नगर क्षेत्र भित्रका सरकारी स्वास्थ्य संस्थामा सुत्केरी हुने नगरबासीहरूलाई निशुल्क एम्बुलेन्स सेवा उपलब्ध गराईनेछ ।
- वर्थिङ सेन्टरमा आवश्यक सामग्री खरीद गरी गुणस्तरीय सेवा प्रदान गर्ने वातावरण बनाईनेछ साथै बाल मृत्युदर, मातृमृत्युदर घटाउने किसिमबाट विशेष कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- सर्पदंश उपचार केन्द्रको भवन निर्माण र व्यवस्थापन, नेपाल रेडक्रस सोसाईटीले संचालन गरीरहेको रक्तसञ्चार सेवा संचालन र प्यूठान अस्पतालमा डायलाइसिस मेसिन खरिदका लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरिनेछ ।
- विद्यालय पोषण तथा स्वास्थ्य शिक्षाको माध्यमबाट किशोर किशोरी मैत्री विद्यालय तथा स्वास्थ्य संस्थाको अवधारणा अवलम्बन गरिनेछ ।
- स्वास्थ्यमा सर्वव्यापी पहुँचको अवधारणा अनुरूप प्रवर्द्धनात्मक, प्रतिकारात्मक, उपचारात्मक सेवालार्ई एकीकृत रुपमा विकास तथा विस्तार गरिनेछ ।
- सुरक्षित मातृत्व, बाल स्वास्थ्य, किशोर किशोरी तथा प्रजनन स्वास्थ्य, प्रौढ तथा जेष्ठ नागरिक लगायतका सेवाहरूको बिकास र बिस्तार गरिनेछ ।
- पोषणमैत्री स्थानीय तहको अवधारणालार्ई अबलम्बन गरी आवश्यक पुर्व तयारीका क्रियाकलापहरूलाई अगाडी बढाईनेछ ।
- कुपोषण न्यूनीकरणका लागि पोषण प्रवर्धन कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- नगरपालिका भित्रका सबै स्वास्थ्य संस्थाहरूबाट तोकिए बमोजिम निःशुल्क आधारभूत तथा आकस्मिक स्वास्थ्य सेवा प्रदान गरिएको सुनिश्चित गरिनेछ ।
- गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा प्रवाहको लागि आवश्यक औषधी, औषधीजन्य सामग्री, औजार, उपकरण तथा निदानात्मक सेवाको व्यवस्था गरिनेछ ।
- नगरपालिका क्षेत्रभित्रका सबै नागरिकहरूलाई तोकिए बमोजिम विशेषज्ञ स्वास्थ्य सेवाको पहुँचमा विस्तार गर्दै लगिनेछ ।
- स्वास्थ्य सेवाको पहुँचलाई थप प्रभावकारी गराउन आयुर्वेद स्वास्थ्य सेवालार्ई बिस्तार तथा व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- सरुवा रोग, किटजन्य रोग, पशुपन्डीजन्य रोग र अन्य रोग तथा महामारी नियन्त्रण लगायत विपद् व्यवस्थापन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यको उपायहरू अवलम्बन गरिनेछ ।
- स्वस्थ सकारात्मक व्यवहार परिवर्तनका लागि स्वास्थ्य शिक्षा र सूचना प्रवाह गर्दै अनुकूल वातावरण सुनिश्चित गरिनेछ ।
- स्वास्थ्य चौकीहरूमा प्रयोगशाला सेवा विस्तार गर्दै लगिनेछ ।
- लागु औषध दुर्व्यसन निरुत्साहनका लागि विद्यालय स्तरमा चेतनामुलक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- प्यूठान नगरबासीहरूको लागी निशुल्क रक्तसञ्चार सेवा उपलब्ध गराइने छ ।
- प्यूठान अस्पतालमा उपचार गर्न आएका नगरबासीहरूलाई निशुल्क OPD दर्ता गर्ने ब्यबस्था गरिनेछ ।
- विकट र दुरजराजका बस्तीहरूमा विशेषज्ञ सहितको स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन गरिनेछ ।
- प्यूठान नगरपालिका जेष्ठ नागरिक, गरिव विपन्न र विकट क्षेत्रका नागरिकहरूको स्वास्थ्य प्रति संवेदनशील रहेको छ ,जसका लागि प्यूठान नगरपालिकाद्वारा जेष्ठ नागरिक, गरिव विपन्न र विकट क्षेत्रका नागरिकहरूको लागि घरदैलोमा “हेल्थ स्क्रिनिङ कार्यक्रम” तथा अन्य स्वास्थ्य सेवा सञ्चालन गरिने छ ।
- जेष्ठ नागरिकलाई प्रदान गर्दै आएको निशुल्क आखा उपचार सेवालार्ई सबै वडाहरूको पहुँचमा पुर्याइनेछ ।
- सुत्केरीसँग नगरपालिका कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- स्थानीय प्रशासन, शिक्षा, स्वास्थ्य, पर्यटन र सामाजिक विकासको क्षेत्रमा योग ध्यान र स्वजारणका मौलिक र वैज्ञानिक पद्धतिलाई मुल प्रवाहीकरण गरी स्वस्थ्य र नैतिकवान समाज निर्माण गर्न पालीका स्तरमा योग र ध्यानको स्वजारण अभियान संचालन गर्ने ।
- महिला स्वास्थ्य स्वयम सेविकाहरूको मनोवल उच्च बनाउन प्रोत्साहन रकम र संचार खर्च उपलब्ध गराईनेछ ।
- बैकल्पिक उपचार सेवा(आयुर्वेद, युनानी उपचार सेवा, होमियोप्याथी) प्रवर्धन गरिनेछ ।
- स्वस्थ्य र नैतिकवान समाज निर्माण गर्न नगरपालिका,वडा र विद्यालयस्तरमा योग र ध्यानको स्वजारण अभियान संचालन गरिनेछ ।

योजना कार्यान्वयन तर्फ

- संघ तथा प्रदेशका विषयगत कार्यालयहरूले बिभिन्न भौतिक पूर्वाधार, आयआर्जन तथा सशक्तिकरण लगायतका कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा नगरपालिकासंग समन्वय मार्फत संचालन हुने व्यवस्था गरिनेछ।
- उपभोक्ता समितिबाट हुने योजना कार्यान्वयनको लागत सहभागितालाई १० प्रतिशत कायम गरिनेछ ।

- उपभोक्ता समितिलाई योजना सम्झौता, कार्यान्वयन तथा फरफारक सम्बन्धमा नगरपालिकाबाट अभिमुखिकरण तालिम सञ्चालन गरिनेछ ।
- योजना कार्यान्वयनको बार्षिक कार्यतालिका तयार गरी सोही अनुरूप योजना कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- योजनाको लागत अनुमान रु.३ लाख देखि माथि बजेट भएका योजना तथा कार्यक्रमहरूको नगरपालिका स्तरीय अनुगमन समितिबाट अनुगमन गरी भूक्तानीको लागि सिफारिस गरेपछि मात्र नगरपालिकाबाट भूक्तानी दिने कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ ।सो भन्दा कम लागतका योजना तथा कार्यक्रमको अनुगमन वडाबाटै हुने व्यवस्था गरिनेछ ।
- आयोजना तथा कार्यक्रमहरूको सामाजिक परिक्षण, सार्वजनिक सुनुवाइ, सार्वजनिक परिक्षण, चौमासिक तथा वार्षिक समीक्षा जस्ता सुशासनका औजारहरूलाई कडाइका साथ अवलम्बन गरिनेछ ।
- योजना शाखाको कार्यलाई डिजिटल गराउनको लागि सफ्टवेयर प्रयोग गरिनेछ ।
- विकास आयोजना छनोट गर्दा उत्पादन र रोजगारी सृजनालाई प्रमुख आधार मान्दै प्रतिफल सुनिश्चितता हुने आयोजना मात्र छनोट गरिनेछ ।
- योजना तोकिएको समयमा पुरा गर्ने गरी व्यवस्था गरिनेछ , समयमा काम सम्पन्न नगर्ने योजनाहरू खारेज गर्ने रणनीति लिईनेछ ।
- लागत साझेदारी मार्फत कार्यक्रमहरू संचालन गर्नको लागि आवश्यक बजेट व्यवस्थापन गरिनेछ ।

कृषि सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम:

"उत्पादन संगै कृषि बजार, समुन्नत नगरको आधार" भन्ने नारालाई सफल बनाउन देहायका नीति तथा कार्यक्रम तय गरिएको छ ।

- किसानको पहिचान, तीनै तहबाट संचालन हुने कृषि विकासका कार्यक्रमलाई वैज्ञानिक, पारदर्शी र प्रभावकारी बनाउन, कृषकको मनोबल उच्च बनाउँदै कृषि विकासमा उत्प्रेरित गर्न , अनुदानका कार्यक्रमहरूलाई व्यवस्थित गर्न र समग्रमा कृषि सुशासन प्रवर्धन गर्न नगरपालिकाभित्रका सम्पूर्ण कृषकहरूको सूचीकरण गरी किसान परिचयपत्र प्रदान गरिनेछ ।
- प्यूठान नगरपालिकालाई दुध र तरकारीमा आत्मनिर्भर बनाउन कृषकहरूलाई बजारीकरणमा आधारित अनुदान कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिई थप व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको साझेदारीमा कृषकहरूलाई सहूलियत ऋणको व्यवस्था गरिने छ ।
- तरकारी तथा दुग्ध उत्पादक कृषकहरूको प्रोत्साहनको लागी किसान पेन्सन लागु गरिनेछ जस्का लागी आवश्यक बजेट व्यवस्था गरिनेछ ।
- किसानले उत्पादन गरेको उपजलाई खेत बारी देखि सजिलै बजार सम्म ढुवानीको लागि कृषि एम्बुलेन्सको व्यवस्थाको लागि पहल गरिनेछ ।
- जापान सरकारको सहयोगमा प्यूठान नगरपालिका-८ गेजबाडमा निर्माण भएको वेसार प्रशोधन केन्द्र संचालन गरी रोजगारी तथा कृषकको आयमा बृद्धि गरिनेछ ।
- नवीन कृषि प्रवर्धन कार्यक्रम अन्तर्गत नयाँ कृषि उपजहरूको परिक्षण खेती गरिनेछ ।साथै परम्परागत प्यूठानी रातोमुलाको प्रवर्धन गरी प्रदर्शनी समेत गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- नगरपालिकामा गुणस्तरीय बाली बिकासका लागि खाद्यान्न, तरकारी,मसलाबाली, फलफूलको उन्नत जातको विउ तथा विरुवा लागत सहभागितामा वितरण गरिनेछ ।
- कृषक तथा कृषक समूहहरूलाई लागत सहभागितामा भकारो सुधार, साना सिचाई र कृषि यान्त्रिकिकरणमा अनुदानको व्यवस्था गरिनेछ ।
- नगरपालिकाको स्वामित्वमा रहेको चिस्यान केन्द्रलाई थप परिष्कृत गर्दै संचालनमा निरन्तरता दिईने छ ।
- व्यवसायिक मौरी पालन तथा मौरी चरण क्षेत्र बिस्तारलाई विशेष ध्यान दिईने छ ।
- नगरपालिकाको माथिल्लो भेगहरूमा कागती, अलैची, ओखर, कमला र सुन्तला खेतीलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- बढ्दै गईरहेको रासायनिक विषादीको प्रयोग न्यूनीकरण गर्न जैविक विषादीहरूको बारेमा व्यापक प्रचार प्रसार गरी जनचेतना जगाउने कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- बगर खेतीको सम्भाव्यता अध्ययन मार्फत प्यूठान नगरपालिकाको नदी किनारमा रहेको जमिनको सदुपयोग हुनेगरी बगर खेती लाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- पुराना र निस्कृय कृषक समूहहरूको पुनरताजगिकरण गरी सामुहिक कृषि खेतीलाई विशेष जोड दिईनेछ ।

- पुराना व्यवसायिक कृषकहरूलाई मूल्य शृङ्खला र मूल्य अभिवृद्धी मार्फत विभिन्न Post-harvest Products हरु निर्माण गरि अधिक आमदानीमा सहयोग हुने क्रियाकलाप हरु संचालन गरिने छ ।
- नगरपालिकाका सम्पूर्ण वडाहरूमा रहेका अति बिपन्न परिवारहरूको खाद्य सुरक्षालाई ध्यानमा राखी करेसाबारी निर्माणका लागि विशेष सहयोग गरिनेछ ।
- नगरपालिका क्षेत्र भित्रका नयाँ र क्षमतावान कृषकहरूको पहिचान गरि उनीहरूलाई व्यवसायिक बनाउन उत्पादनमा आधारित अनुदानलाई प्रोत्साहन गर्ने र प्राविधिक सहयोग गरिनेछ ।
- रासायनिक मलको अभाव भएको र माटोमा कम हुँदै गहिरहेको प्रांगारिक पदार्थको मात्रा बढाउने उदेश्यले भकारो तथा गोठे मल सुधार कार्यक्रम संचालनमा ल्याईनेछ ।
- बैज्ञानिक र प्रविधियुक्त कृषि उत्पादन पद्धतिलाई विशेष ध्यानमा राखी कृषक क्षमता विकासमा जोड दिइने छ ।
- कृषि विकास रणनीति (२०१५-२०३५) का सूचक तथा लक्ष्यहरूलाई विशेष ध्यानमा राखी कृषि सम्बन्धि सम्पूर्ण कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।
- मानव तथा वन्यजन्तुको द्वन्द्वको कारण वर्षेनी हुने बालीनालीको हानी नोक्सानी नियन्त्रणका लागि क्रमशः नगरपालिकाको निजि, सामुदायिक र सरकारी बनहरूमा फलफूल खेती गर्ने नीति लिईनेछ ।
- उत्कृष्ट कृषकहरूलाई सम्मान गरिनेछ ।
- युवाहरूलाई उत्पादनमा प्रोत्साहित गर्नको लागि यूवा संग कृषि कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- फलफुल नर्सरी र वेनारोपणलाई व्यापक रुपमा विस्तार गरी पालिकालाई सिजनल फलफुलमा आत्मनिर्भर गराईनेछ ।
- जैविक मल उत्पादनलाई प्रोत्साहन गरी यसको प्रयोगलाई क्रमशः बढाउदै लगिनेछ ।

पशुपन्छी तर्फ

- उन्नत पशुपालन प्रविधिको प्रचार प्रसार गरी उन्नत पशुपालन व्यवसायतर्फ अग्रसर गराइनेछ ।
- पशुधन संरक्षणका लागि विभिन्न रोग विरुद्धको खोप, रोग निदान सेवा, आन्तरिक तथा बाह्यपरजिवि नियन्त्रण सेवाका कार्यक्रमहरू प्रभावकारी रुपमा संचालन गरी पशुहरूको संक्रामक रोग नियन्त्रण गर्ने र पशुधनको सुरक्षा गरिनेछ ।
- उन्नत घाँस खेतीको विस्तार गरी पशु आहाराको पूर्ति गरी उत्पादन लागत कम गरिनेछ ।
- नश्ल सुधार गर्न कृत्रिम गर्भाधान कार्यलाई वढी प्राथमिकता दिई उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि गरिनेछ । .
- पशुपन्छीजन्य पदार्थ दुध, मासु, अण्डा र माछा उत्पादनमा वृद्धि गर्न कृषकहरूलाई उत्पादनमा आधारित अनुदानको व्यवस्था गरिनेछ ।
- पशुपालन व्यवसायलाई व्यावसायीकरण गरी कृषकको आयआर्जन वृद्धि गरी पेशालाई मर्यादित र आत्मनिर्भर बनाइनेछ ।
- सिपि प्रजातिको माछा पालनलाई प्रोत्साहन गरी आयआर्जनमा वृद्धि गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- पशुपन्छीजन्य पदार्थको उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि गरी आन्तरिक माग पूर्ति गर्दै आयात प्रतिस्थापन गर्ने र निर्यात प्रवर्धन गरिनेछ ।
- आयमुलक कार्यक्रमको रुपमा कुखुरा, बाख्रा, भैंसी र वंगुर पालन कार्यक्रम संचालन गरी रोजगारीका अवसरहरू सृजना गर्नुका साथै कृषकको आयमा वृद्धि गरिदै लगिनेछ ।
- स्वस्थ पशुबाट स्वस्थ पशु उत्पादनको वृद्धि गरी आवश्यकता पूर्ति गर्ने र आयातलाई प्रतिस्थापन गरिनेछ ।
- पशुपन्छीहरूको उत्पादन तथा उत्पादकत्व बृद्धि गर्न संभाव्यताको आधारमा विभिन्न पशुपन्छीहरूको पकेट क्षेत्र पहिचान गरी सो पकेटहरूमा प्याकेजका कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।
- कृषकहरूले पालन गरेका पशुपन्छीहरूको मृत्यु पश्चात हुने नोक्सानी जोखिम कम गर्न पशुपन्छी विमा कार्यक्रमलाई विस्तार गरिनेछ ।
- एकिकृत रुपमा पशुस्वास्थ्य ,पशु विकास ,पशु आहारा ,तालिम , वजारीकरणका कार्यक्रमहरूलाई घरगोठमा संचालन गर्दै पशु सेवाका कार्यक्रमहरू विस्तार गरिनेछ ।
- पशुपन्छीहरूमा विभिन्न रोगवाट हुन सक्ने क्षतिलाई वचाउनका लागि रोग निदान प्रयोगशाला सेवा विस्तार गरिनेछ, रोग नियन्त्रण खोप र उपचार सेवामा अभिवृद्धि गर्दै लगिनेछ ।
- जनजाति, दलित तथा पिछडीएका र गरिवीको रेखामुनि परेका समुदायमा कुखुरा पालन, वंगुर पालन र वजारको मध्यनजर गरी गाई भैंसी पालन कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- यूवाहरूलाई स्थानीय स्तरमानै रोजगारीका अवसरहरू प्राप्त हुने किसिमका सीपमुलक तालिम दिई रोजगारीमा वृद्धि गर्दै लगिनेछ ।
- भौगोलिक क्षेत्र र तुलनात्मक लाभको आधारमा सुहाउदो पशु पालन व्यवसायलाई उत्पादनमा आधारित अनुदान दिई प्रोत्साहन गरिनेछ ।

- ब्यवसायिक कृषकहरूलाई सुलभ र सहज तरिकाले सस्तो व्याजमा ऋण उपलब्ध गराउन स्थानीय वित्तीय संस्थाहरूसंग समन्वय गरिनेछ ।
- दुधजन्य र मासुजन्य पदार्थमा आत्मनिर्भर नगरपालिका बनाउन आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाइनेछ । कुखुरापालक कृषक, दाना व्यावसायी, मासु व्यावसायी र उपभोक्ताको सर्वपक्षीय हितलाई मध्यनजर गर्दै आवश्यक समन्वय र सहजीकरण गरिनेछ ।
- सिमसार क्षेत्रमा माछा पालन गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ । झिमरुक नदीमा माछाका भुराहरू छोडिनेछ ।

आर्थिक विकास तर्फको नीति तथा कार्यक्रम:

- लक्षित बर्ग तथा पिछडिएका बर्गहरूलाई विभिन्न सीप बिकास तालिम तथा सशक्तिकरण कार्यक्रम संचालन गरी आय आर्जनमा वृद्धि गरिनेछ ।
- विपन्नहरूको चुल्होमा स्थानीय सरकार कार्यक्रम संचालनको लागि आवश्यक नीति निर्माण गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- विपन्न परिवारलाई कम्तिमा १०० दिन रोजगारी प्रदान गर्नको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- गरिवी निवारणका लागि लघुउद्यम कार्यक्रम (MEDPA) अन्तर्गतका कार्यक्रमहरूलाई थप व्यवस्थित गरी उद्यमशिलता तर्फ अग्रसर हुन प्रेरित गरिनेछ ।
- आय आर्जनको लागि ब्यावसायिक कृषि तथा पशुपंक्षीपालन तर्फ अग्रसर हुने गरी कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।
- यस प्यूठान नगरपालिका क्षेत्र भित्रका सम्पूर्ण प्राईभेट, ब्यावसायिक, निर्माण ब्यावसाय फर्महरूको नियमित अनुगमन गरी नेपाल सरकारको नीति अनुरूप सम्बन्धित निकायमा दर्ता/नबिकरण गरेर मात्र संचालन गर्ने ब्यबस्था मिलाइनेछ ।
- नेपाल बचत तथा ऋण केन्द्रीय सहकारी संघ लि.(NEFSCUN)को साझेदारी मार्फत सहकारीहरूमा आधारशिला कार्यक्रम सञ्चालन तथा सहकारीहरूलाई लेखाप्रणाली व्यवस्थापन गर्न सहकारी विभागद्वारा विकसित सहकारी तथा गरिबी सम्बन्धी ब्यवस्थापन सूचना प्रणाली (COPOMIS) मा आवद्ध गर्दै लगिनेछ ।
- संघीय सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय सरकारको नीति, निर्देशिका बमोजिम नयाँ फर्म दर्ता गर्ने, नबिकरण गर्ने र नियमानुसार खारेज र नामसारी गर्न समेत सकिने नितिको अबलम्बन गरिनेछ ।
- सहकारी संस्थाहरू स्थापनाको उदेश्य अनुरूप संचालन गरिनेछ ।
- नगरपालिका स्तरमा हस्तान्तरण तथा दर्ता भई सन्चालनमा रहेका फर्महरूको लगत संकलन गरी डिजिटिजेशन गरिनेछ।
- लघु, घरेलु तथा साना उद्योगहरूबाट उत्पादित वस्तुहरूको बजारीकरणको व्यवस्थाका लागि कोसेली घरलाई थप व्यवस्थित गर्दै लगिनेछ ।
- नगरपालिका क्षेत्रभित्र क्रियाशिल गैर सरकारी संघ संस्थाहरूको कार्यक्रमलाई नगर तथा वडाहरूमा समन्वयात्मक रूपमा कार्य गर्ने गरी परिचालन गरिनेछ र गैर सरकारी संस्था(सञ्चालन तथा व्यवस्थापन) निर्देशिका, २०८१ बमोजिम समन्वय तथा अनुगमन सम्बन्धी क्रियाकलाप प्रभावकारी बनाईनेछ ।
- प्यूठान नगरपालिका क्षेत्र भित्रका सम्पूर्ण सहकारी संस्था, गरिवी निवारण कोष कार्यक्रमबाट गठन भएका सामुदायिक संस्थाहरू लगायत अन्य कार्यक्रमहरूको नियमित अनुगमन गरी साधारणसभा, नबिकरण, लेखापरिक्षण, बचत खाता, ऋण खाता, खर्च खाता तथा खप्ने सामानहरूको जिन्सी खाताहरू अद्यावधिक गर्न लगाईनेछ। सहकारीहरूलाई नेपाल सरकारको नीति अनुसार एकिकरण गर्ने तर्फ अग्रसरता लिईनेछ। निष्कृत्य भएका सहकारी तथा सामुदायिक संस्थाहरूलाई सकृत्य गराउन प्रयास गरिनेछ र सकृत्य हुन नसकेमा हिसाब मिलान गरी खारेज गरिनेछ ।
- नगरपालिका भित्र गठन भएका सहकारी मध्ये अनुगमन गरी तथ्यांक संकलन गरी सकृत्य सहकारी, मध्यम सहकारी र निष्कृत्य सहकारीको रूपमा बर्गिकरण गरी सहकारीहरूको पार्श्वचित्र तयार गरिनेछ ।
- सहकारीहरूले विनियम बमोजिम नै कारोबार तथा क्रियाकलापहरू संचालन गर्न सहजिकरण गर्ने, विनियममा उल्लेख नभई क्षेत्रगत कारोबार गरीरहेका सहकारीहरूलाई विनियम संशोधन गरेर मात्र सम्बन्धित कारोबार गर्न लगाईने छ ।
- सहकारीमा आबद्ध कर्मचारी तथा पदाधिकारीहरूको क्षमता अभिवृद्धि गरी प्रविधी मैत्री बनाउन जोड दिईनेछ ।
- सहकारीका कर्मचारी तथा पदाधिकारीहरूलाई लेखा तथा जिन्सी सम्बन्धी तालिम संचालन गरिनेछ ।
- गरिवी निवारण कोष कार्यक्रमबाट गठन भई बर्षौं देखि निष्कृत्य भएका सामुदायिक संस्थाहरूको पहिचान गरी हिसाब मिलान तर्फ अग्रसर गरिनेछ ।
- कृषि पशुपंक्षी तथा लघु उद्यमीको उत्पादन लागतमा अनुदान व्यवस्था गरी उत्पादन र बजारीकरणलाई थप टेवा पुर्याइनेछ ।
- सहकारी क्षेत्रको परिचालन मार्फत साना तथा लघु उद्योगहरूको स्थापना मार्फत रोजगारी सृजना गरिनेछ ।
- नगरपालिका भित्र उत्पादित हुने कृषिजन्य र उद्योगजन्य वस्तुहरूको प्रयोगलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।

- नगरपालिका क्षेत्र भित्र स्थानीय श्रोत साधन र आवश्यकता अनुसार उद्योग स्थापनाको लागि सहकारी तथा निजि क्षेत्रलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- समस्याग्रस्त सहकारीहरूको समस्या समाधानका लागि पहल गरिनेछ ।

पूर्वाधार तर्फ

- एक घर एक धाराको नीतिलाई कार्यक्रममा रुपान्तरण गरी क्रमबद्ध रुपमा सम्पन्न गरिनेछ।
- प्रत्येक वडाहरूमा १/१ वटा कालोपत्रे सडकको कार्यक्रमलाई निरन्तरता प्रदान गरिनेछ ।
- टोलस्तरका बाटोहरूमा लागत साझेदारी गर्न ईच्छुक टोल बिकास संस्थाका योजनाहरूको निर्माणलाई विशेष प्राथमिकता दिईनेछ ।
- सञ्चालनमा रहेका सडकहरूको स्तरोन्नतिलाई प्राथमिकता दिईनेछ ।
- विजुवार पक्कीपूल देखि नगरपालिका प्रशासनिक भवन सम्मको बाटोलाई कालोपत्रे तथा सौन्दर्यकरण गरिनेछ ।
- झोलुङ्गे पुल निर्माणलाई निरन्तरता दिन लागत सहभागिताको रकम व्यवस्थापन गरिनेछ साथै निर्मित झोलुङ्गे पुलको संरक्षणलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- अव्यवस्थित रुपमा संचालन भईरहेको साना गाडी, मोटरसाईकल मर्मत केन्द्रहरू केन्द्रिकृत गरी व्यवस्थित अटोभिलेज नगरपालिकाको स्वामित्वमा सञ्चालनमा ल्याईनेछ ।
- निर्माण हुने सबै नयाँ सडक तथा हाल रहेका सबै सडकहरूको संरक्षणको लागि क्रमिक रुपमा नाला निर्माण गर्दै लगिनेछ ।
- सिचाई योग्य जमिनमा सिचाईका पूर्वाधारहरू निर्माण गरिनेछ र निर्मित सिचाईका पूर्वाधारहरूको मर्मत तथा सम्भारका कार्यक्रमहरूलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- नगरपालिकाको आम्दानी संग जोडिने गरी औद्योगिक ग्राम सञ्चालन प्रक्रिया कानून अनुसार प्रक्रिया अगाडी बढाईनेछ ।
- भवन निर्माण आचारसंहितालाई कडाई पूर्वक लागु गरिनेछ । घर अभिलेखीकरण सम्बन्धी कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- सार्वजनिक भवनहरू निर्माण गर्दा अनिवार्य रुपमा संघीय भवन निर्माण मापदण्ड लागू गरिनेछ ।
- योजना तर्जुमा गर्दा स्थानीय आवश्यकता, उपलब्ध श्रोत साधन र प्राविधिक दृष्टिले लाभदायी हुने र उत्कृष्ट प्रतिफल दिने योजना छनौट गर्ने कार्यलाई थप प्राथमिकिकरण दिइ योजना छनौट गरिनेछ ।
- प्युठान नगरपालिका भित्र रहेका टिकुरी बसपार्क र शहीद पार्कलाई कार्यविधि अनुसार सार्वजनिक निजी साझेदारीमा संचालन गरिनेछ ।
- प्युठान नगरपालिका ३ मा रहेको जुम्री बसपार्कलाई आफ्नै स्वामित्वमा लिन पहल गरिनेछ ।
- उपभोक्ता, निर्माण व्यवसायी वा अन्य निकायबाट योजना कार्यान्वयन गर्दा बजेटको र कृयाकलापको विवरणलाई थप स्पष्ट हुने गरी समिति र सरोकारवाला समुदाय र पक्षलाई जानकारी दिनु पर्ने नीतिलाई प्रभावकारी रुपमा अगाडी बढाइनेछ।
- नगर क्षेत्रभित्रका खोला नाला, खोल्सीहरूमा पक्की पुल, झोलुङ्गे पुल, ट्रेस ब्रीज र कल्भर्ट निर्माण गरी आवागमनलाई सहजता प्रदान गर्ने नीति लिइनेछ।
- स्वीकृत कार्यक्रम र कृयाकलाप अनुसार समय अवधि भित्र कार्य सम्पन्न गर्ने गराउने कार्यलाई प्रभावकारी रुपमा अगाडी बढाइनेछ ।
- बृहत विजुवार साना शहरी खानेपानी तथा सरसफाई संस्थालाई व्यवस्थापकीय पक्षमा सहयोग गर्दै लगिनेछ ।
- नगरपालिकामा उपभोक्ता समितिबाट संचालन हुने स-साना भौतिक पूर्वाधार निर्माणका योजनाहरूमा मेसिनरी उपकरण (डोजर) प्रयोग निरुत्साहित गरी मानव संसाधनको परिचालन गरी रोजगारी सृजना गरिनेछ ।
- समपुरक अनुदान, सडक बोर्डका कार्यक्रमहरू र झोलुङ्गे पुल कार्यक्रममा लागत सहभागिताकालागि समपुरक कोषको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- नगरभित्र सबै क्षेत्रमा विद्युतको श्री फेज लाईन विस्तारका लागि क्रमबद्ध रुपमा पहल गरिनेछ ।
- नगरपालिका क्षेत्र भित्र भएका खेलमैदानहरूको निर्माण तथा स्तरउन्नती गरिनेछ ।
- नगरपालिकामा निर्माण हुने सार्वजनिक भवनहरू अनिवार्य रुपमा अपाङ्गमैत्री र लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशिकरण अनुरूप हुनुपर्ने व्यवस्था लागु गरिनेछ ।

सुशासन तथा संस्थागत क्षमता विकास सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

- नगरपालिका वा सो अन्तरगतका निकायबाट प्रवाह गरीने सेवा प्रवाहलाई पारदर्शी बनाउन प्रविधिमैत्री सेवा प्रवाह गरिनेछ ।
- कर्मचारी प्रोत्साहनको लागि कार्यसम्पादनको आधारमा प्रत्येक नगरसभामा उत्कृष्ट कर्मचारीलाई सम्मान गरिनेछ ।
- पालिकाको पहिचान झल्कने प्रतिक चिन्ह(LOGO) निर्माण गरी प्रयोगमा ल्याईनेछ ।

- मदिरा उत्पादन विक्रि वितरण तथा ओसारपसार लाई व्यवस्थित गरिनेछ । मदिरा सेवन क्रियालाई निश्चित स्थान र समय तोकिनेछ । यसको लागि मदिरा नियन्त्रण तथा व्यवस्थापन कार्यविधी बनाई लागु गरिनेछ ।
- नागरीक सहायतालाई भौतिक तथा मौजुदा जनशक्तिको उचित परिचालन गरी सुदृढ बनाउदै लगिनेछ ।
- नगरपालिका कार्यालय, वडा कार्यालय र प्यूठान अस्पताललाई Free WiFi Zone बनाईनेछ ।
- प्यूठान नगरपालिकाको कानून तर्जुमा सम्बन्धी कार्यविधी , २०८१ अनुरूप कानूनको तर्जुमा सन्दर्भमा माग संकलन, मस्यौदा तयार, तर्जुमा र राजपत्र प्रकाशन कार्यलाई प्रभावकारी बनाईनेछ ।
- नगरपालिकाको वेवसाईट मार्फत प्रत्येक क्रियाकलापहरूको विवरण तथा फोटोहरु निरन्तर अद्यावधिक गरिनेछ ।
- वडाको कार्यसम्पादन सुधारको लागि आवश्यक भौतिक पूर्वाधारको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- वडा कार्यालय नभएको वडाहरूमा जग्गाको व्यवस्थापन गरी वडा कार्यालयहरु निर्माण गर्दै लगिनेछ ।
- प्रत्येक वडा तथा शाखामा सेवाग्राहीको सेवा सन्तुष्टी मापनको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- सेवाग्राही र सेवा प्रदायक विच नियमित संवाद मार्फत सम्पादीत कामको विषयमा सेवा ग्राहीको पृष्टपोषण लिन गुनासो तत्काल सम्बोधन गर्न र कार्य सम्पादनमा सुधार ल्याउन आवश्यक कार्य गरिनेछ ।
- गुनासो सुनुवाईलाई digitize गर्दै लैजाने र गुनासो सुन्ने अधिकारीको व्यवस्था गरिनेछ ।
- स्थानीय तह भित्रका बजार अनुगमनलाई प्रभावकारी र सघन बनाउने। कालो बजारी चोक चोकमा भएका यातायातका सिन्डीकेटहरु जस्ता अवाञ्छित र गैर कानुनी कृयाकलापलाई स्थानीय प्रशासन संग सहकार्य गरी कडाइका साथ नियन्त्रण गरी जनतालाई गाउको सिहदरवाको अनुभुति गराउने ।
- नगरपालिकामा नगर प्रहरीको व्यवस्था गरिनेछ ।
- नगरपालिकामा भएका वेरुजुको न्युनिकरण र फस्यौट कार्यलाई अभियानको रुपमा सञ्चालन गर्ने । वित्तिय शुसासन कायम गर्दै वेरुजु आउने नदिने परिपाटिको विकास गर्ने ।
- प्यूठान नगरपालिकाको संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण सम्बन्धि प्रतिवेदन यसै नगरसभाबाट पारित गरी कार्यान्वयनमा लगिनेछ ।
- प्यूठान नगरपालिकाको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- प्यूठान नगरपालिकाको मध्यमकालिन खर्च संरचना तयार गरिनेछ ।
- सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउन कर्मचारी र जनप्रतिनिधिहरूलाई तालिमको व्यवस्था गरिनेछ ।
- प्यूठान नगरपालिका क्षेत्रभित्र रहेका सार्वजनिक र सरकारी जग्गाहरूको लगत संकलन गरी अभिलेख राखिनेछ ।
- प्यूठान नगरपालिकाको जग्गा वर्गिकरण तथा भू-उपयोग नीतिको प्रतिवेदन यसै सभाबाट पारित गरी कार्यान्वयनमा लगिनेछ ।
- नगरपालिकाबाट हुने गतिविधिमा सबै नागरिकको पहुँच सुनिश्चित गरिनेछ ।
- नगरप्रमुखले प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत संग कार्यसम्पादन सम्झौता गर्ने र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले शाखा प्रमुख तथा वडा सचिवहरूसंग कार्यसम्पादन सम्झौता गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ । सबै कर्मचारीहरूको कार्यविवरण उपलब्ध गराई दण्ड र पुरस्कारलाई कार्यसम्पादन संग आवद्ध गरिनेछ ।
- सेवा प्रवाहको मापदण्ड तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा लगिनेछ ।

न्यायिक समिति तर्फका नीति तथा कार्यक्रमहरू

- स्थानीय तहका विवादहरू स्थानीय तहमानै समाधानका लागि "विवादको साटो मेलमिलापको बाटो"अभियान समुदाय तहसम्म सचेतनाका माध्यमबाट संचालन गरिनेछ ।
- कानून र लैङ्गिक हिंसा न्यूनिकरणका लागि प्रशिक्षक प्रशिक्षण कार्यक्रम मार्फत प्रत्येक वडाहरूमा उत्पादन गरीएका जनशक्तीको प्रयोग गरी लैङ्गिक हिंसा न्यूनिकरणको कार्यक्रम अगाडि वडाउने र कानून ईकाइमा सुचिकृत मेलमिलापकर्ता र मनोसामाजिक परामर्शकर्ताहरूलाई समुदायस्तरमा परिचालन गरी समस्याहरु मेलमिलाप केन्द्रमै समाधान गर्ने वातावरण मिलाईनेछ ।
- जिल्लास्तरमा अन्यपालिकाहरूसगँ समन्वय गरी एकीकृत सुरक्षित आवास गृह (safe house) निर्माणमा सहयोग गरिनेछ ।
- मेलमिलापकर्ताहरु समेतलाई संलग्न गराउदै प्यूठान नगरपालिकाको नेतृत्वमा जिल्ला स्तरीय न्यायिक सम्मेलन आयोजना गरिनेछ ।

रोजगार तर्फ

- नगरपालिकाबाट सञ्चालन हुने योजनाहरूमा सूचीकृत बेरोजगार व्यक्तिहरूलाई रोजगारीमा संलग्न गराइनेछ।

- रोजगारी सृजना गर्दा निम्न आर्थिक अबस्था भएका परिवारका सदस्यलाई प्राथमिकतामा राखी अवसर दिइनेछ।
- रोजगारी सृजना गर्दा सडक निर्माण तथा मर्मत सम्भार, कृषि तथा सिंचाई, ग्रामीण खानेपानी, स्वास्थ्य तथा सरसफाई, शिक्षा, वन तथा जलाधार, पर्यटन क्षेत्रहरूमा केन्द्रित गरिनेछ।
- पानीको मुल संरक्षणको लागि उपयुक्त स्थलहरू छनौट गरी सबै वडाहरूमा पानी पुनर्भरण पोखरी निर्माण कार्यलाई अभियानको रूपमा अघि बढाइनेछ।

महिला, बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिक शाखा तर्फ

- महिला, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक तथा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको तथ्याङ्क संकलन गरी तथ्याङ्क अध्याबधिक गरीने छ।
- नगरपालिकाबाट निर्माण हुने भौतिक संरचनाहरू अपाङ्गमैत्री, महिला मैत्री बनाइनेछ।
- बाल क्लवहरू गठन सञ्चालन र परिचालन गर्न बजेटको व्यवस्था गरिनेछ।
- घरेलु हिंसा, लैंगिक हिंसा विरुद्धका अभियानहरू सञ्चालन गर्दै नगरपालिकामा हिंसा न्युनिकरणका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ।
- प्युठान नगरपालिकालाई लैंगिक हिंसामुक्त नगर घोषणाका लागि आवश्यक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ।
- हिंसा पिडित महिला, आर्थिक रूपले विपन्न महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको लागि सीपमुलक तालिमहरू प्रदान गरी आत्मनिर्भर गराइनेछ।
- नगरपालिकाभित्रका सबै वडाहरूमा जेष्ठ नागरिकहरूलाई सम्मान गरिनेछ।
- जेष्ठ नागरिकहरूमा भएका ज्ञान र सीपलाई तल्लो पुस्तामा हस्तान्तरण गर्नको लागि कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
- प्युठान नगरपालिकामा भएका ग र घ वर्गका अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई प्रदान गर्दै आएको भत्तालाई निरन्तरता दिइने छ।
- जनयुद्ध तथा जनआन्दोलनका सहिद परिवार, वेपत्ता परिवार, घाइते, अपाङ्ग तथा द्वन्द्व पिडितहरूलाई उनीहरूको माग र आवश्यकताका आधारमा विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
- सामाजिक सुरक्षा भत्तालाई लाभग्राहीको घरदैलोमा पुर्याउने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ।
- दलित महिला अपाङ्ग र द्वन्द्व पिडितहरूलाई उद्योग स्थापनामा सहूलियत सहित प्रोत्साहन गरिनेछ।
- दलित आमा समूह भवन निर्माण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
- लागु औषध दुर्व्यसन तथा आत्महत्या निर्मूलीकरण सम्बन्धि कार्यक्रमहरू विद्यालयस्तर, वडास्तरमा सञ्चालन गरिनेछ।
- बालमैत्री वडा तथा पालिका घोषणा कार्यक्रमलाई प्राथमिकतामा राखी कार्यान्वयन गरिनेछ।
- नगरपालिकालाई बाल विवाह मुक्त पालिका घोषणा गर्ने लक्ष्य राखी कार्यक्रम अगाडि बढाइनेछ। विद्यालयमा किशोरी आत्मरक्षा तालिम संचालन गरिनेछ।

सूचना प्रविधि तर्फका नीति तथा कार्यक्रम

- नगरपालिकामा सूचना केन्द्र स्थापना गरी सेवा प्रवाहलाई सुचनामैत्री बनाइनेछ।
- नगरपालिकाका जरुरी दस्तावेज तथा रिपोर्टहरू भण्डारणका लागि cloud based server सुचारु गरिनेछ।
- कार्यालयको वेबसाइट र मोबाइल एप मार्फत नगरपालिकाको नीति, नियम, कार्यक्रम र सम्पूर्ण आय-व्यय विवरणहरू सार्वजनिक गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ।
- डिजिटल बोर्ड जडान गरी नगरपालिका भित्रका पर्यटकीय तथा गौरवका योजनाहरूको भिडियो तयार गरी प्रचारप्रसार तथा प्रशारण गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ।
- नगरकार्यपालिका, वडा कार्यालयहरू र अर्न्तगतका प्रशासनिक ईकाइहरूमा सञ्जालीकरणका माध्यमबाट श्रव्य-दृश्य नागरीक वडापत्र, गुनासो व्यवस्थापन सूचना प्रणाली, टोल फ्री नम्बर, श्रव्य सूचना बोर्ड, अन्य विभिन्न व्यवस्थापन तथा सूचना प्रणालीहरू, नगर पार्श्व चित्र, सिसि क्यामेरा, ईमेल, जनसंख्या गणना तथ्याङ्क, भू-सूचना, अनलाईन बैठक सफ्टवेयरहरू र म्यासेजिड समेत एकीकृत रूपमा सञ्चालन गरिनेछ।
- नागरीकहरूलाई पालिकाको कोठा कोठा धाउने परिस्थितिको अन्त्यको लागि सेवा प्रवाहलाई प्रविधिमैत्री बनाइनेछ।
- सूचना प्रविधिको प्रयोग गरी तथ्याङ्कको संकलन, अद्यावधिक र अभिलेख व्यवस्थापन गरिनेछ।
- दर्ता चलानी र सिफारिस प्रकृत्यालाई सूचना प्रविधि मैत्री बनाइनेछ।
- सफ्टवेयर मार्फत पारिवारिक लगत संकलन गरी डीजीटल database लाई Upgrade गरिनेछ।
- नगरपालिका भित्रका महत्वपूर्ण स्थानहरूको GIS MAP तयार गरिनेछ।

- प्रत्येक शाखाहरूका फाईलहरू सभर BACKUP गरिनेछ ।
- DOIT को सहयोगमा विधालयहरूमा DIGITAL TEACHING AND E-LEARNING को व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- वडा, स्वास्थ्य संस्था तथा सामुदायिक विधालयहरूमा ई-हाजिरीको RECORD नगरपालिका मा अभिलेख व्यवस्थापन गरिनेछ ।

राजस्व तर्फ

- आन्तरिक राजस्वका प्रमुख श्रोतहरूको सम्भाव्यता पहिल्याई समस्याको पहिचान गरी प्रभावकारी कार्यान्वयनको निति अबलम्बन गरिने छ।
- राजस्व सूधार कार्ययोजना तर्जुमा गरी नगरपालिकाको आन्तरिक राजस्व वृद्धिका लागि आवश्यक कार्यहरू गरिने छ ।
- समयमै कर तिर्ने करदातालाई प्रोत्साहन र पुरस्कृत गर्ने तथा कर तिर्न अटेरी गर्ने वा कर नतिर्ने प्रवृत्तिलाई निरुत्साहित गरिने छ।
- नियमित अनुगमन टोली परिचालन गरी करको दायरामा नआएका करदाता एवं व्यवसायीहरूको पहिचान गरी करको दायरा भित्र ल्याइने छ।
- करको दायरालाई बढाउदै “कर प्रणालीमा सुधार, नगरपालिका विकासको मुल आधार” भन्ने अवधारणा अनुसार अघि बढिनेछ ।
- प्रगतिशिल कर प्रणालीलाई क्रमशः कार्यान्वयन गर्दै लगिनेछ ।
- जनताको कर जनतालाई नै भन्ने सिद्धान्तलाई सार्थक बनाउन करदाता शिक्षाका कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- नगरपालिकामा तिर्नुपर्ने सम्पूर्ण करहरूलाई महालेखा नियन्त्रकको कार्यालयद्वारा विकसित सफ्टवेयर (SuTRA)मा आवद्ध गरी कर संकलन गरिनेछ ।
- घर बहाल कर असुलउपर गर्दा नगरबासीहरूको स्वघोषणाको आधारमा आर्थिक ऐनमा उल्लेख भएको दर अनुसार गरिनेछ ।
- नदीजन्य पदार्थको प्रभावकारी उपयोग गर्न आवश्यक प्रबन्ध मिलाईनेछ ।

विपद् तथा वातावरण तर्फ

- विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना तथा जोखिम न्यूनीकरण कार्ययोजना बनाइ लागु गरिनेछ ।
- विपद् जोखिम क्षेत्रको नक्सांकन तथा वस्तीहरूको पहिचान गरी स्थानान्तरणको लागि पहल गरिनेछ ।
- आगलागीबाट वस्ती तथा वन जंगल संरक्षणको लागि अग्नीरखाको निर्माण गर्ने र नदी तथा खोला कटान र वाढी पहिरो नियन्त्रणको लागि तटवन्धन निर्माण गरिनेछ ।
- वृक्षारोपण कार्यक्रमलाई अभियानको रुपमा संचालन गरी वातावरण संरक्षणमा थप ध्यान दिइनेछ।
- विपद् कोष स्थापना गरी तत्काल राहत, विपद् प्रतिकार्य, विपद् व्यवस्थापन र विपद् न्यूनीकरणको कार्यलाई प्रभावकारी रुपमा अगाडी बढाईनेछ ।
- नगर क्षेत्रभित्रका सरकारी वन, सामुदायिक वन तथा कबुलियती वनक्षेत्रलाई व्यवस्थित गरी वन संरक्षण तथा प्रवर्द्धन गरिनेछ ।
- कुहिने र नकुहिने फोहोरलाई श्रोतमानै वर्गिकरण गरी फोहोरलाई मोहोरमा बदल्ने कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- विपद् पूर्व सूचना प्रणालीको स्थापना गरी विपदवाट हुने नोक्सानीलाई न्यूनीकरण गरिनेछ ।
- सफा र सुन्दर नगर स्थापना लागि प्रत्येक वस्तीहरूमा टोल विकास संस्था गठन गरी चेतनामूलक तालिम दिइ सरसफाइमा संलग्न गराइने छ ।
- पूर्ण सरसफाईयुक्त र वातावरण मैत्री नगर स्थापनाको लागि नगरपालिकावाट थप पहल गरिनेछ।
- प्लाष्टिक झोला निरुत्साहित गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- नदी तथा खोलाहरू स्वच्छ राख्न चेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरी नदी तथा खोलाहरूमा फोहर फ्याक्नवाट रोकिने छ र नदी किनारामा सुन्दर उद्यान निर्माण कार्यलाई अगाडी बढाइनेछ ।
- झिमरुक करिडोरलाई हरित सडकका रुपमा स्तरउन्नती गरिनेछ ।
- झिमरुक नदी, जुप्रीखोला, खप्रेडखोला, भुसवाड खोला, दहखोला, लुड खोला, दहरेखोला, चुदरीखोला, चितिखोला, ढुंगेठाटी खोलाबाट हुने कटानलाई नियन्त्रण गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- झिम्रुक नदीमा रहेको ढुंगा गिट्टि उत्खननलाई व्यवस्थापन गर्न आवश्यकताअनुसार मेसिनरी औजार (डोजर) को प्रयोग गरिनेछ ।
- सहरी सौन्दर्य र स्वच्छताको लागि नदी किनार र बजारका सडक तथा खाली जमिनमा विरुवा रोप्ने साथै समुदायको सहकार्यमा एक वडा एक पार्कको नीति बनाउने ।

पर्यटन सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

- पर्यटकीय स्थल, पार्क, सांस्कृतिक सम्पदाहरूको व्यवस्थापन निर्देशिका, २०८१ लाई कार्यान्वयनमा लगिनेछ ।
- भित्रिकोट, खैराकोट, शहीद पार्क, दाखाकोट, झुलेनी, लिस्ने, मरन्ठानाकोट, बाइसधारा, युद्ध पर्यटकीय स्थल, तुला मूल, साततले लभडाँडा पर्यटकीय क्षेत्र, गेजबाङ सहिद पार्क, धर्मावती, नेपाले पर्यटकीय स्थल, सालघारी सिस्टरपार्क लगायत अन्य पर्यटकीय क्षेत्रहरूलाई थप विकास गरी पर्यटकहरूलाई भित्राउनमा जोड दिइनेछ ।
- बहु उद्देश्यीय सभाहल निर्माणको गुरु योजना अनुसार निर्माणको कार्यलाई अगाडी बढाइनेछ ।
- नगरपालिका भित्र भएका पर्यटकिय क्षेत्रको पहिचान गरी संरक्षण र प्रवर्द्धन गरीने छ ।
- पर्यटन प्रवर्द्धनका लागि संघ प्रदेश र सरोकारवाला संघ सस्थाहरूसँग समन्वय र सहकार्य गरिनेछ ।
- होमस्टे सञ्चालन गरी पर्यटन प्रवर्द्धन गर्दै रोजगारी समेत सृजना गरिनेछ ।
- एक वडा एक साँस्कृतिक ग्राम अन्तरगत प्यूठान नगरपालिका वडा नं ७ र वडा न ४ मा खस आर्य साँस्कृतिक ग्राम निर्माणलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- एउटा वडामा कम्तीमा पनि एउटा आकर्षण पर्यटकीय गन्तव्यको विकास गरिनेछ ।

उपरोक्त नीतिका आधारमा कार्यक्रम र बजेट सम्मानित सभामा प्रस्तुत गरिनेछ । बजेटको कार्यान्वयनको लागि सबै जनप्रतिनिधीहरू, राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरू, सम्बद्ध निकायहरू साथै सम्पूर्ण नगरबासीहरूमा रचनात्मक सहयोगको अपेक्षा गरेको छु। यस नगरपालिकाको सीमित श्रोत र साधनले सम्बोधन गर्न नसकेका नगरका गौरवका आयोजनाहरू, अन्य स्वीकृत आयोजना तथा कार्यक्रमहरूलाई कार्यान्वयन गरी नगरपालिकाको समग्र विकास निर्माणलाई पूर्णता दिने कार्यमा संघ तथा प्रदेश सरकारसंग आवश्यक सहयोगको लागि हार्दिक अनुरोध गर्दछु । यस घोषित नीतिबाट प्यूठान नगरपालिकालाई समृद्ध बनाउने दिशातर्फ अग्रसर हुन जनप्रतिनिधीज्यू, विषयगत समितीहरू, कार्यालय प्रमुख एवम् कर्मचारीहरूलाई अनुरोध गर्दै नीति तथा कार्यक्रम निर्माणमा सहयोग पुर्याउनु हुने सबैलाई धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु ।

धन्यवाद ।

विष्णु वहादुर योगी
नगर प्रमुख
प्यूठान नगरपालिका प्यूठान
२०८१/०३/१०